

նենք, որ Կորդուաց իշխանը՝ Նոր Հերականի բղնաշխիս տեղը բռնած է, կամ անոր համար՝ որ ստիկա անձամբ չէր կրնար երթալ եւ կամ վառն զի Կորդուաց իշխանը՝ Միանգամայն Նոր Հերականի բղնաշխիս էր: Այս պարագային մէջ անհրաժեշտաբար կը հետեւի որ Ծովփայ իշխանն ալ — ինք զինքն զգուշութեամբ բացատրելու համար — «Ասորեստանեաց կողմանէն», բղնաշխիս իրր փոխանորդ՝ մեծամեծաց ուղեկցութեան մասնակցեցաւ: Հիմալ ամէն բանէն յառաջ խնդիրն այն է թէ հոս ո՞ր Ծովփէ իմանալու ենք. Եփրատայ քով եղած արեւմտեանը թէ Մեծ Ծովփէ ըստած արեւելեանը՝ Նփրկերոս (Martyropolis) մայրաքաղաքով: Այս խնդիրս որոշելու համար՝ լուազոյնն է միջի կուռն բռնել Նորսեհի խաղաղութեան դաշինքին ենթադրած քաղաքական յարաբերութիւնները. այս գաշադրութիւնը շատ մօտ է ժամանակաւ Ագաթանգեղոսյ յիշած հրեշտակութեան: 297ին արքայի արքան ստիկոնեցաւ հաւանիլ որ (Հայաստանի վերաբերող) Անգեղ-տան նախարարութիւնը Ծովփաց հետ, իսկ Արծն Կորդուաց եւ Ծաւազեկն (Zabdikene) հետ հռոմէական պետութենէն անկազգոյն կախում ունենան: Սակայն այսու հանդերձ՝ անոնք Հայոց թագաւորութեան վերաբերելէ չզգաղբեցան: Բացարկութեան այս ըմբռնումն կը հետեւի թէ Կորդուք եւ Ծաւազեկն (Ծովփէ) Արծնէն կախում ունէին, եւ այս երեք գաւառաց իրարու հետ անձուկ կապուած ըլլալը յայտնի է նաեւ եկեղեցական այն բաժանումէն, որ հիմնուած է Յովհաննոսի խաղաղութեանս համաներունեկաւ մամբ ըրած արամադրութեանց վրայ: Այս բաժանման համաձայն՝ Կորդուք եւ Ծաւազեկը թեմերը, ինչպէս եւ Արծն Մծբնայ մետապոլիտութեան կը վերաբերէին: Յայտնապէս Կորդուաց եւ Ծաւազեկց ստորապետներն Աշնեաց բղնշխիս տակն էին: Նման յարաբերութիւն մ'ալ պէտք է ենթադրել Անգեղ-տան եւ Ծովփաց միջեւ: Անգեղ-տունը (Ingilene) հին Անգը բերդով (ասոր. Aggēl) միասին կը համապատասխանէ յետնագոյն ժամանակի Չորրորդ Հայոց Գեգիք ըստած գաւառին — զոր Գեորգ

Կիպրացին 960 չէմա ճիշտօնօշ¹ կ'անուանէ — ինչպէս Կիպերտ լաւ միտ դրած է: Անգեղ-տան կառավարէն էր Հայր մարդապետը, որ Մեծ Ծովփաց² Բնաբեղ բերդին գանձերուն վրայ ալ կը հսկէր: Ուստի կ'երեւայ թէ Մեծ Ծովփէն այն դաշնադրութեան մէջ Անգեղ տան ստորակարգ մաս համարուած է, Հոս Ծովփէ ըսելով՝ միայն արեւմտեանը՝ Եփրատայ վրայիւր կրնայ հասկըցուիլ³ որ ուղղակի հռոմէական պետութեան սահմանակից էր եւ անկէ ետքը՝ միշտ հռոմայեցոց ազդեցութեան տակն էր: Այս գաւառը՝ երբեմն պարզապէս Ծովփէ կ'ըսուէր — այսպէս Ղազար փայ. էր 205, 532⁴ եւ Սուտ Մովս. Նոր. Աշխարհադարձութիւն հրտ. Սուրբանի էջ 30, 15 — երբեմն Ծովփէ Շահայ (սեռ. Ծովփաց Շահէի) փաւստ. Գ. Թ. էջ 21, Հասունի Ծովփէ փաւստ. Գ. Ժբ. էջ 29 կամ Ծովփէ Շահունց փաւստ. Գ. Իդ. էջ 146, երբեմն ալ միւս Ծովփէ փաւստ. Գ. Իդ. էջ 73: Հայոց թագաւորութեան բաժնուելէն վերջը՝ Տիպիկան հարաւային հինգ ստորապետութիւնները — որոնց մէջ նաեւ Դժօփոյն — Ծովփէ Հասունի — հռոմէական իշխանութեան տակ ինկան, բայց իրենց ընկի իշխանները պահեցին: (Հարանկէն):

ՅԱՍՏԱՆԱԿՆ

ՆՈՐԱՆԴԱՐԻՔ ԻՄՈՍՏԵՆՈՍ

Ի միջի հայերէն ձեռագրաց արքունի մատենադարանին ի Բերլին կայ գրադար մի, Ms. orient. quart. 805 նշանակեալ (որ չէ արձանագրեալ ի ցուցակի՝ հայերէն ձեռագրաց, զոր կազմած է Ն. Բարամեսնց՝ յամին 1888, քանզի յետոյ է ստացեալ), որ՝ իւր բազմապիսի հետաքրքրական եւ կարեւոր բովանդակութեամբ՝ արժանի է մանաւոր մտադրութեան: 28-ական յայտ այս, որ մինչեւ ցարդ՝ որչափ գիտեմ՝ դեռ բնաւ չէ ստորագրեալ մանրամասնաբար, 20.7 × 15 հրգմար. մեծութեամբ է. ունի 316 թուղթ + 2 մագաղաթեայ թուղթ՝ մին ի սկիզբն եւ միւսն ի վերջն: Գրութիւնն առ հասարակ միասին է. առիցի թիւն՝ անկանոն, եւ պէսպէս ի զանազան մասունս, այսինքն՝ 18—42. նիւթն՝ արեւելեան թուղթ, հաստ,

1 Պետր. Պարթի՝ Հատակոստր 14 առ Գիթորթի Hist. Gr. min. I 433, 20—23. որ ծն է κεφάλαια τῆς πρεσβυτέρου ταύτα, ὥστε κατὰ τὸ ἀνατολικὸν κλίμα τῆν 'Ινδιανήν (ընթերց. 'Ινդիան) μετὰ Σαφωγῆς καὶ Αἰζαυγῆν μετὰ Κροδοιγῶν καὶ Ζαβδιουγῆς Ῥωμαίους ἔχουσιν.

1 Հ. Կիպր. Monatsber. der Berl. Akad. 1873, p. 198. Հմտ. Գիթորթի Georgius Cyprius p. 180:

2 Հ. Գիթորթի Georgius Cyprius p. 161/2.

3 Հմտ. Կիթորթի Կիթ. էջ 200:

4 Հմտ. Գիթորթի Georg. Cypri., p. XLIX a.

գեղնագոյն, եւ ընդհանրապէս ըստ բաւականին ողորկեալ. կազմէ՝ փայտեայ կաշեպատ, պարզ զարդարուն դրոշմութեամբ, հանգամանքն՝ ըստ մեծի մասին շատ թերի եւ ապակեանեալ, թուղթէ գրկմէ առ հասարակ աշտեղեալ եւ բնաւորեալ. բազում թուղթ՝ մանաւանդ յառաջին մասին՝ կտրի փետուած են, մաշած կամ պատառու, ծակոտեալ կամ կտրեալ. ուրիշ ուրիշ ամբողջ թուղթէ իսկ պակասին, յայլոց միայն հատակտորք ինչ մնացած: Գիրն բազմօրինակ է, ի տեղիս տեղիս նաեւ խառն, բոլոր-գիր՝ ռօտագիր եւ շղագիր. յաճախ անկարգ եւ անձեւ, մերթ իսկ յոռի է գիտական յընթեանուն, սակաւ ուրիշ ի մասունք ինչ՝ կանոնաւոր եւ գեղեցիկ, Զարգագիրք դուռ ուրիշ պատահին, եւ այն՝ պարզ գործ. խորագիրք եւ սկզբնատուք հատուածոց, երբեմն նաեւ ամբողջ միջանկեալ հատուածք, կարմրագիր են: Խորան եւ լուսանցազարդք՝ Տաղի ի քանի մի տեղիս, աննշան ինչ գործ: Իսկ նկարք, մանաւանդ յառաջին մասին (Պատմութիւն Աղեքսանդրի) բազմաթիւ՝ խուռն, առանել կամ նուազ յաշողած: Ժամանակ՝ Ժազար (ճշտագոյն ժամանակն յետոյ ի յիշատակարանս), Գրիշն է՝ Յովսափայ Սարկաւազ Սեբաստացի. ամբողջ մատենան իւր ինքնագիրն է. թէպէտեւ գիրն զանազան եւ բազմաձեւ, սակայն գրչութեան կերպն՝ ոճն ծայր ի ծայրնոյն է: Բովանդակութիւնն այսր մատենակ է ժողովածոյ այլեւայլ գրուածք, թէ ընդօրինակութեանց եւ թէ շարագրածաց նոյն ինքն Յովսափայ:

Ահաւարիկ համառօտ ցանկ գլխաւոր նիւթոց.

Ա. թղ. 3—103. «Պատմութիւն մեծի Աշխարհակալի Աղեկսանգրի Մակեդոնացոց. կեանք վարուց քաջութեանն, մինչ ի վաղձան. նշանքը».

Աղիքն. «Ի ծովու չափոյ հասնալ եւ զերկնից աստեղս թուեալ աւանդեցին ամենայն աշխարհի եւ ասացեալ զկաթայս, [կարմրագիր] Ով շատ շուր նեղգանիրոս, որ թագաւոր էիր յեգիպտոս» եւ այլն:

Ըստ մին օրինակի, զմին իւրաքանչիւր հատուածի, յաւելեալ է կաթայի.

Թղ. 97ա. «Առ ձեզ պաղատանք ընկնիմ ընթերցող գրչոյս ի լման զՆեառնեցիս տկար արարեք յիշման զես արժան, որ զաւատանաւոր զամենն ասացի զինչ ի սմա որ կան. ազատ է իշխանաց ամեն, ւ այլք որ են արքայք պատական».

Ապա ի վերջ պատմութեան Աղեքսանգրի, թղ. 99ա, յիշատակարանս այս.

«Փառք եւ գոհութիւն քեզ անպար եւ անպատուիմ արարեւ եւ հրաշագործ Աստուած, որ արժանի արարեւ զԹարմասար զյոզնամեղ եւ զպիկար եւ զվաթթար անձն յԱշխատուր Կեղառնեցոյ հասանիլ մեղաների մատամբ եւ տկար մարմնով ի գիծ վերջին արքայական գրոցս աշխարհակալին Աղեկսանտորու: Առ այս զինչ եւ իմիմ հատուցանել տրիտուր, քան թէ քոյն լուսեղնաց եւ բոցեղն բերանով աւրհնէլ զքեզ չայր Աստուած, եւ զքան քո էակեց հանդերձ հոգովդ փառակցաւ. նայ եւ աւժանդակ առեալ զընթացս աւագակոռոյց լուսաւորացդ, որ անբերան շարժմամբ զարհնառաք բարէբանութիւն մատուցանեն. իսկ ըստորայնոց ազգ կենդանաց բերան առեալ, զմարդն քոյն պատկեր երկրպագեն վաշխաբար, յայտ արարեալ թէ չիք այլ Աստուած բայց ի քէն: Ընդ որս եւ զուրքս յաւիտենից ընդ իս առեալ, զմարգարէից եւ զառաքելոց, զՏայրապետաց եւ զվարդապետաց եւ զվկա արեամբ պսակելոցն [աստ կէս տող մի ջնջեալ է] զպարս եւ զդասս աւրհնեմք զամենատուր բերորդութիւնդ եւ զմի աստուածութիւնդ, այժմ եւ յաւիտեանս ամեն».

Եւստ այսորիկ գան բարառութիւնքն ի վարս Աղեքսանգրի, թղ. 99բ—103բ. Հուսկ ուրեմն, թղ. 103բ, Յովսափայ յիշատակարանն, որ է այսպէս.

«Եւ զգրող այսմ գրի, ես Յովսափայ մեղաւք ի լի, որ ես ի յիմ ժամանակի չգործեցի մաս մի բարի, այլ ծուլ կենաւք յաստնւորի, կեցայ տմարթ եւ յաշխարհի, եւ յամենայն ժամանակի հաւասեցաւ անշահ բանի. բայց ինչգիր մի կայ իմ սրտի, որ ասիք մի տէր ողորմի ինձ եղկելի մեղաւորի, մեղամակարթ մարկաւազի. եւ ի տեսնեն առնուք զգրի, զոր պատարասեաց յիւր հայրենի, դասէ ի դասս աշխողով, յիւր փառքն ի հե[տ?] իւր սիրելի. չ թուականս ձեռն աւելորդի, գրեալ եղեւ բան եւ գործի, թագաւորին Աղեկսանտորի, Սեբաստիայ այս քաղաքի, առ ոտն սուրբ Լուսաւորչի. փառք տանք աւրհնեք զՏայր եւ զորդի, թէ Խնչ բանք ստեղծեալ է յաշխարհի».

Ապա ի ստորեւ նոյն ինքն գրեալ կան երկու տողք, ըստ երեւութիւն օտարաձեւ եւ անընթեանի գրով, որ թէեւ ի լուսանցին իրբեւ «գիր աղւանդից նշանակուած է, սակայն՝ ըստ իմոց կարծեաց՝ ոչ այլ ինչ է, բայց եթէ

տեսակ մի ծածկագիր, որպիսի ինչ այլ ուրիշ
եւս ի կիր առնու Յովասափ: Զայսցանէ յետոյ,
Բ. թղ. 104—150. Պատմութիւն Յով-
հաննու Աւետարանչին եւն: — Հանգիստն: —
Յայտնութիւնն:

Ի վախճանի Յայտնութեան, թղ. 149 ք
— 150 ա.

ՏԵՐ Աստուած Յիսուս Քրիստոս, բարե-
խաւսութեամբ եւ աղաւթիւք սուրբ առաքելոյն
Յոհաննու որոտման աւետարանչի քո ընտրելոյ,
ողորմեա մեղապարտ եւ անարժան գրչի Յովա-
սափ սարկաւագի եւ ծնողաց իմոց տէր Թա-
թէոսին եւ Հաֆիաշայն եւ ամենայն զարմից,
եւ այնոց որք կարգան զքան մարգարէութեան
եւ ասեն, աստուած ողորմի եւ Հայր մեր յեր-
կնք, ամէն:

Գ. թղ. 150 ք—162. «Պատմութիւն
սուրբ հաւոն Յովսիմոսի» եւն: Ի վերջոյ:
«... որոյ բարեխաւսութեամբն ողորմեսցի
Քրիստոս Աստուած մեղապարտ գրչի Յովասափի
եւ ծնողաց իւրոցն եւն:

Համաձորեան Համառօտ վերլաբանք յա-
ճան գտանին ի ձեռագրիս:

Դ. թղ. 162 ք—200 ք. «Խորատք ի սրբոց
վարդապետաց, յաւետարանական բանէ, յա-
ռաքելոց եւ մարգարէից»:

Ե. թղ. 200 ք—222 ք. «Յաղագս զար-
մից սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին, եւ Ներսիսի,
եւ թագաւորին Տրդատոսի» Յաւելեալ են երկու
կաֆայք՝ ի Յովասափայ:

Զ. թղ. 224—248. «Վարք եւ Պատ-
մութիւն Երինէ կոսինն եւն. ընդ նմին խառն
բազմաթիւ կաֆայք:

Է. թղ. 249—255. Խառն գրութեանք
Յովասափայ, արձակ եւ ոտանաւոր:

Ը. թղ. 256—264. Համառօտ Պատ-
մութիւն Մեծին Կոստանդինոսի եւ յաջոր-
դաց նորին:

Թ. թղ. 264—270. Խառնիխուռն քեր-
թութեանք Յովասափայ, հոգեւոր եւ աշխար-
հային, տաղք, սիրոյ երգք եւ այլն:

Ժ. թղ. 271—274. Նշանագրաց ցու-
ցակն, որ առաջինպ գրութեանս գլխաւոր
նիւթն է:

ԺԱ. թղ. 275—316. Դարձեալ խառն
ոտանաւորք Յովասափայ. Համառօտ պատմա-
կան տեղեկութիւնք, եւ սոյնպիսի խառնապա-
տում Հատածք բանից:

Թղ. 295 ա. Ի «կաֆային վասն աղեկ
մանկան Գրիգորին», որ ողբերգ մի է ի մահ

իւրոյ եղբօր, Յովասափ զնէ զժամանակ այգր
մահուան յամի 997 (= 1548):

Թղ. 312 ա. կայ միւս եւս ոտանաւոր՝
թուականաւ, յորում նկարագրէ Յովասափ
զաղէտս եւ զփորձանս ինչ իւրոյ ժամանակին,
յաւարտ որոյ ասէ.

«Ինչ հարուր նսուն եւ եաւթն էր թվին
[1548], Յովասափ շարեւ Սեբաստիացին,
փորձանաց զաւակին, փառք տայ արարին»:

Իսկ յետին որոշ թուականն, որում հան-
դիպիմք ի մատենիս, է այս.

Թղ. 222 ք. «Եւ ի թվին: ա. ժբ: էր,
Քրիստոսի ծննդն մինչեւ ի մեջ ու եծ: կդ:
տարի է. գրեցաւ ձեռամբ. որում զհետ
յաջորդէ տող մի ծածկագիր, զոր յետոյ յա-
ռաջ պիտի բերեմ»:

Եւ արդ՝ գամ ի բուն յառաջագիր նիւթն,
եւ այն նախ ի վերջիշեալ ցուցակն «Նշանա-
գրաց»:

Ամիողն նտորգիր է, համեմատաբար կա-
նոնաւոր, եւ բաղկանայ յերկուց մասանց. մին,
թղ. 271 ա—273 ա, խառնիխուռն շարակա-
րութեամբ, իսկ միւսն, թղ. 273 ա մինչեւ
ցվերը, այսուբանական կարգաւ դասաւորեալ:
Դարձեալ՝ յառաջին մասին՝ իւրաքանչիւր էլ
բաժանեալ է յերիս սիւնակս, իսկ մնացեալն՝
միաշար գրութեամբ է:

Վերնագիրն, թուի թէ՛ առ ի չգոյէ տեղ-
ւոյ ի վերին լուսանցս, գրուած է ի մէջ երկ-
րորդ եւ երրորդ սիւնակին, առ ի շեղ՝ կար-
միագեղով եւ բոլոր գրով, բայց ի մի եւ նոյն
գրչէն, այսպէս. «Նշանագիրն այս է իմաստ-
նոցն». որ անշուշտ իրեւ բուն սկզբնական
խորագիր համարելի է:

Ցուցակին պարունակութիւնն է՝ հաւա-
քածոյ զանազան Նշանագրաց կամ Նշանա-
դրոշմից (յորոց ոմանք՝ ըստ նմանութեան մե-
հենադրոշմից), սղագրաց եւ երազագրական
Նշանակն եւ համատեղութեանց պարզ կամ
բազմապատկի կապակցութեամբ եւ շարամա-
նութեամբ տառից: Առնթերիւրաքանչիւր նշա-
նագրի եւն դրուած է նաեւ Նշանակութիւնն:

Պէտքէս դրութիւնք կամ եղանակք
գրչութեան են, զորս բովանդակէ ցուցակս այս,
որոյ ճշգրիտ ընդօրինակութիւնն ահաւասիկ:
Միայն թէ՛ ընագրին կարգն պահելով հան-
դերձ, պատշաճ համարեցայ՝ զնշանագիրս եւն
մի ըստ միոյն շարունակ թուով նշանակել:

ՓՐ. ՄՈՂՈՐԱՅ

“ՆՇԱՆԱԳԻՐՆ ԱՅՍ Է ԻՄԱՍՏՆՈՑՆ,,

ԹԷ.	ԹԷ.	ԹԷ.
1. ան. աստուած.	45. Թ. անդան.	93. Թ. կատարած.
2. Թ. երկնք. Գ. [յետին նշանն կարծրագեղով գրեալ է. Թու. Թե. ուղղագրու- թիւն է].	46. Դ. դատուոր.	94. Գ. դատ.
3. Թ. լուսինն.	47. Զ. քահանայ.	95. Դ. արարած.
4. Թ. գարուն.	48. Ը. աստուանայ.	96. Ը. բարեխառ.
5. Թ. ձմեռ.	49. Թ. մինչև.	97. Ը. քարաբարդեան.
6. Թ. միաց.	50. Կ. սրճամ.	98. Կ. ծառայ.
7. Թ. անձ.	51. Թ. սյուսկ.	99. Կ. սպասար.
8. Թ. խորան.	52. Ե. սյուսկ. անհ. [նշանն սյու թերի է; վասն դե Թըդ- թին վերին եղնն կարու- ած է; որով նշանագրին ծայրն պակաս է].	100. Կ. վատար.
9. Թ. գաւաղ.	53. Զ. քան.	101. Կ. աս[լ]արակ.
10. Թ. աստուած.	54. Լ. զնուայ.	102. Կ. արեւելք.
11. Թ. արդար.	55. Լ. վան.	103. Կ. ասգական.
12. Թ. Թագաւոր.	56. Թ. քաղաք.	104. Կ. պատգամ.
13. Թ. Հայրապետ.	57. Կ. կառ.	105. Կ. անդամ.
14. Թ. վարդապետ.	58. Կ. Ծանապար [սյուսկն].	106. Կ. Հարուստ. [գրեթէ հա- մանեւ ընդ Թիւ 11].
15. Թ. միգրուոր.	59. Կ. սկիզբ.	107. Կ. համեմատ.
16. Թ. ժամանակ.	60. Կ. հաղարապետ.	108. Կ. աստուած.
17. Թ. իրեն.	61. Կ. դատար.	109. Կ. պատճառ.
18. Կ. հրաշտակ [սյուսկն].	62. Կ. արարել.	110. Կ. փխիթոյ.
19. Գ. երկնք. Թ. [վերին նշանն կարծրագեղով գրեալ է. Թու. Թե. արեւորու- թիւն է. համ. Ի վերայ Թիւ 2].	63. Կ. ժամանու.	111. Կ. պարեմակ.
20. Կ. աստուած.	64. Կ. ժշկ [սյուսկն].	112. Կ. [աստ պարտպ ձեացած. միայն ի լուսանցին Ի ձախակողմն գրեալ է. “ԵԵԵԵ]. քայր.
21. Կ. աման.	65. Կ. երկնք.	113. Կ. արտու.
22. Կ. մարմն.	66. Կ. մատակարար.	114. Կ. ժողով.
23. Կ. լուսն [Գ. գրով].	67. Կ. անդան.	115. Կ. ընկալ.
24. Կ. երկնք [սյուսկն].	68. Կ. հարաւ.	116. Կ. աստեղ.
25. Կ. գրաւ.	69. Կ. նշան.	117. Կ. նահատակ.
26. Կ. աստուած.	70. Կ. կամ.	118. Կ. ամբարտաւան.
27. Կ. մարգարէ.	71. Կ. յետ պարտի.	119. Կ. ժողովուրդ.
28. Կ. պատարագ [սյուսկն].	72. Կ. իրենց.	120. Կ. աստղ.
29. Կ. իրեն.	73. Կ. բուրաստան.	121. Կ. ամենցուն.
30. Կ. քահանայապետ.	74. Կ. բարեկամ.	122. Կ. զԹան.
31. Կ. Գ. Գ. Գ.	75. Կ. լուսն.	123. Կ. աս.
32. Կ. դատարան.	76. Կ. աստիճան.	124. Կ. անգաստան.
33. Կ. յայնժամ.	77. Կ. հարկ բապետ.	125. Կ. պարկշտ.
34. Կ. արդեն.	78. Կ. պակ.	126. Կ. արքա.
35. Կ. յաճառ.	79. Կ. պատու.	127. Կ. փարթամ.
36. Կ. արեւակ.	80. Կ. քարաբար.	128. Կ. հաստար.
37. Կ. արեւադ.	81. Կ. ժշկական.	129. Կ. [յ]անդիման.
38. Կ. արեւ.	82. Կ. հաղանդ.	130. Կ. [յ]արմար.
39. Կ. հոգի.	83. Կ. պաշտան.	131. Կ. անձառ.
40. Կ. մարդ.	84. Կ. ընտան.	132. Կ. եղբայր.
41. Կ. անձար [անորոշ գրեալ. մարթ է նաեւ արեւոյ ընթիւնէն].	85. Կ. հիւսիս.	133. Կ. խնարհ.
42. Կ. իւշ.	86. Կ. նորայ.	134. Կ. արդիւր.
43. Կ. ասպանակ.	87. Կ. նորայ.	135. Կ. քարաղ.
44. Կ. արեւմտ.	88. Կ. վան սյուսիկ.	136. Կ. մանաւանդ.
	89. Կ. ամենայն.	137. Կ. քարաղ.
	90. Կ. ասհման.	138. Կ. մարտիրոս.
	91. Կ. ԹԹ Թիւնմի.	139. Կ. աստուած.
	92. Կ. անդուր [սյուսկն Ե Թե. անգուսկ].	140. Կ. արեւագր.
		141. Կ. հիւանդ.

142. Բ Խորհուրդ .
 143. Բ ողորման .
 144. Ե Խորայանիկ .
 145. Զ ահաւասիկ .
 146. Զ ասեմ .
 147. Ե անանիկ .
 148. Ե անապական .
 149. Դ հնարեքի .
 150. Ե կերեգիան .
 151. ... [նշանս այս թերի երեւի,
 զի ձախակողմն աղաւ-
 զեալ եւ եղծեալ է .]
 պղծաւ . . . յի [այս նշանն
 նոյն գրէն յաւ եղեալ] .
 152. Ե հաստատ .
 153. Ե մայր .
 154. Ե բարձր .
 155. Զ Կառապայութ .
 156. Ե թարգման .
 157. Ե յախտեան .
 158. Ե նախաձե .
 159. Ե պատուանդան կամ . . .
 [պակասէ, զի թղթին
 լուսանցն կորուսած է] .
 160. Ե ամենակալ .
 161. Ե հաւասակ .
 162. Ե ամենքեան .
 163. Ե բաւական .
 164. Ե ժուփակ .
 165. Ե կենդանի .
 166. Ե արեւմտե . [նշանին վե-
 բնն ծայրն թերի է, զի
 թղթին եզրն կորուսած է]
 167. Ե ահարան .
 168. Ե դանիէլ .
 169. Ե յահան .
 170. Ե բարձրողիմոս .
 171. Ե մարիէս .
 172. Ե անդրեաս .
 173. Ե ահաւասիկ [այսպէս .
 համար . թ . 145] .
 174. Ե հանգարտ .
 175. Ե զուակ .
 176. Ե սահակ .
 177. Ե անիպէս .
 178. Ե յուան .
 179. Ե [ձախակողման ծայրն
 թերի է . հմտ . թերի 166
 ծանօթ] . մեքիակեցեկ .
 180. Ե սերորե .
 181. Ե [ձախակողմն պակասէ .
 հմտ . թերի 166 ծանօթ
 կարելի է ընդէլ զթերին
 զայսօրինակ] Ե նշաբ .
 182. Ե բանապիւս .

183. Ե Երեմիէլ .
 184. Ե պաւղոս .
 185. Ե յահանէս [հմտ . վեր-
 գոյն թերի 169] .
 186. Ե մարկոս .
 187. Ե թագեոս .
 188. Ե սաղմոս .
 189. Ե հեթանոս .
 190. Ե անառար .
 191. Ե ժառանգողք [յոգն] .
 192. Ե յակոբ .
 193. Ե շոյնպէս .
 194. Ե եսայի .
 195. Ե Խաբաբաշիւր .
 196. Ե Երեմի .
 197. Ե վերակացու .
 198. Ե միսէս .
 199. Ե դաւիթ .
 200. Ե պեարոս .
 201. Ե փեղկոս .
 202. Ե զուկառ .
 203. Ե յակոբոս .
 204. Ե գործ .
 205. Ե կապալաւ .
 206. Ե պանդուխտ .
 207. Ե արբահամ .
 208. Ե զաքարիա . [ընդհանրեք] .
 209. Ե Երեմիայի [այսպէս է թե-
 ս .
 210. Ե սամուէլ .
 211. Ե հերթուած .
 212. Ե հաղորդ .
 213. Ե առաջնորդ .
 114. Ե մեռաւ .
 215. Ե թագաւոր . [հմտ . թերի 12]
 216. Ե զուլի .
 217. Ե ականի .
 218. Ե անմահ .
 219. Ե դաւան .
 220. Ե միտանի .
 221. Ե ամբարիշտ .
 222. Ե կերպարան .
 223. Ե անեղծ .
 224. Ե անբաւաւ .
 225. Ե սահակ .
 226. Ե սիւսակալ .
 227. Ե կախարդ .
 228. Ե կեղծաւոր .
 229. Ե ծանախ .
 230. Ե խոտափաւ .
 231. Ե քաղցր .
 232. Ե երկնամե .
 233. Ե փառասեր .
 234. Ե դուռն .
 235. Ե հերման .
 Ե բերան .

237. Ե Կապի .
 238. Ե արքայութիւն .
 239. Ե բարկապաշտ .
 240. Ե անթրաւ .
 241. Ե հաւատ .
 242. Ե հանձնար .
 243. Ե անթաւամ .
 244. Ե անգիշման .
 245. Ե պրակիկ .
 246. Ե պարբաւ .
 247. Ե անարգ .
 248. Ե յաւիշ .
 249. Ե մարդասեր .
 250. Ե երկպառակ .
 251. Ե պատուիրան .
 252. Ե աւգնական .
 253. Ե հեղապար .
 254. Ե բանայի .
 255. Ե կէտք .
 256. Ե սիրտ .
 257. Ե [յուշք .
 258. Ե վիշապ .
 259. Ե սողման .
 260. Ե Երմիայի .
 261. Ե անարատ .
 262. Ե բանական .
 263. Ե զանազան .
 264. Ե անտուածածին .
 265. Ե անբաւ .
 266. Ե համարաւ .
 267. Ե դաւան .
 268. Ե մեքաւոր .
 269. Ե պարտատ .
 270. Ե անաւակ .
 271. Ե պատասխանի .
 272. Ե վերին կրուսաղէմ .
 273. Ե պղծեք .
 274. Ե անպարծ .
 275. Ե արծաթասեր .
 276. Ե յաւ ժաբ .
 277. Ե պատարաղմ .
 278. Ե անգորդ .
 279. Ե անողորմ .
 280. Ե արհեստագործ [այսպէս] .
 281. Ե հաւասար .
 282. Ե մաւտեար .
 283. Ե զմախտե .
 284. Ե միւսանգամ .
 285. Ե նշանագիր յիմաստայոս
 [այսպէս] . վերջն մե-
 տատան նշանագիրք .
 թերի 275—85, զերեւել
 են ի յաղկողման լու-
 սանցն, յերկայնութիւն
 իջին :